

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A gyermekvédelem és a községek.*)

Társadalmunk minden rétege át van hatva a gyermekvédelem magasztos érzésétől s iparkodik kedvező hangulatot önteni a szívekbe ezen országos ügy iránt, azonban nagy általánosságban csak ideális oldalról világítják meg a védelmi rendszert, míg az anyagi részről hallgatnak, ezzel megelégedettnek látszanak s az egész gyermekvédelmi intézményt oly színben tüntetik fel, mintha ez a megelégedés a társadalom álláspontja lenne.

Éppen azért szükséges más szempontból is bemutatni a gyermekvédelem mostani kezelését s erre leghivatottabb faktorok egyike a jegyző, a ki a nép között él s nemcsak e magasztos intézmény

*) Szívesen közlöm ez értekezést, mert a nagyközönség nincsen megelégedve a gyermekvédelem mostani intézményével, a mi az államkormányzatnak ma 14 milliójába kerül. E sorok nagyon is tapasztalt régi tisztviselő tollából és illetékes helyről erednek, ép azért reméljük, hogy az illetékes körök is magukévá teszik az abban foglaltakat és magasabb helyen is mozgalmat fognak indítani a jelenlegi gyermekvédelmi törvény és rendeletek megváltoztatása iránt. Az értekezésben foglalt hanggal és irányelvvel már előző cikkeinkben is egyetértettünk. Szerk.

hymnusát, hanem azokat a véleményeket is hallja, ami az elhagyott gyermekek után járó évi 120 K tartási díj beszédese alkalmával — többé-kevésbé, — de egyáltalán nem éppen épületes formákban azok ajkairól hangzanak, a kik az ily gyermekek tartásdíját fizetik.

Az elhagyott gyermekek $\frac{1}{10}$ -ed részét a községből szolgálat végett nagyobb városokba költözött eselédnők gyermekei adják s miután mentől szegényebb egy község lakossága, annál több ily elköltözés történik; tehát a szegényebb községeket terheli a gyermekmenhelybe fizetett tartásdíj legnagyobb része, a mi igazságosnak már azért sem mondható, mert a községeknek terheit az ily elköltözött anyák sem adózással sem kézimunkájukkal nem könnyítik; és azoknak, a kik gyermeküket tartják, szolgálatukkal sem segítenek, s így méltán panaszkodik az a földműves, napszámos és zsellér, a kinek 2—4 gyermeke a mindennapi kenyérből sem lát eleget, ha arra gondol, hogy az ily elhagyott gyermekért ezen

évi 120 kor. tartásdíj miatt a saját családjától kell elvonni az amugy is szűken mért falatot.

Szükséges lenne tehát első sorban a törvény oly módosítása, hogy az elhagyott gyermeket ne az illetőségi községe, hanem maga az állam, — melynek a gyekmekmentés legelső érdeke — tartsa s fizesse a gondozás költségeit éppen úgy, mint az országos betegápolási alap fizeti a vagyontalan betegeket. Ez lenne a leg-humánusabb pótdadó.

Másik hiánya a mostani rendszernek, hogy mezőgazdasági munkást nem nevel, holott mint földművelő állam, erre volna legegésőbb szükség. Kaszálni, kapálni, földet művelni s marhákkal bánni tudó embereket kellene mindenik ép, egészséges s erre alkalmas gyermekből nevelni s csakis azon kevésből, a kik valamely testi fogyatkozásuk miatt mezei munkára alkalmatlanok, kellene erejükhez mért ipari munkában oktatást adni.

De mit látunk? Kisiparosnak, cipész, szabó stbnek neveli a menhely a reábi-

TÁRCZA.

Beteg vagyok . . .

Beteg vagyok édes anyám
Napról-napra hervadok.
Fáj a szívem valakiért,
Egy hűtelen barna lányért,
Sirass meg, mert meghalok.

Édes anyám, ha meghalok,
Ne sokáig emlegess!
Jobb lesz nekem lenni a földbe,
Kakukfüves temetőbe,
Beteg vagyok, szerelmes . . .

Pósa Béla.

A Bucsonyon.

Ha az ember Rimaszombatban, a Deák Ferencz-utca felső részén a piac felé néz, akkor egy lapos dombtetőt lát maga előtt a nyugati égbolt szélén, ugyanezt látja a Tompa-utca felső végéről is, ha az utca mentén végigtekint.

Ha aztán úgy csendes déli időben a Rima táján időzik, messze nyugatról mintha ágyudörgések hallatszanának. Ez a hang onnan jön a Bucsonyról.

A Bucsony nevet nem igen ismerik nálunk, hanem ha Korlátot említünk, akkor mindenki tudja: miről van szó? Ott nagy bazaltkőbánya van, azt jól tudják Szombatban.

Korlát pedig ott tekszik a Bucsonyon innen:

az a domb, a mit látunk, már túl van Korlát községen.

Egy szép nyári napon felkerekedtünk az én kedves Pista bátyámmal, a ki szenvedélyes régész és természetbarát és elindultunk azt a Bucsonyot megmászni.

De míg oda ér az ember, hát az ut első nagyobb részét jobb vasuton megtenni, mert egészen a Bucsony alá lehet jutni, ha Rimaszombatból jegyet váltunk Balogfalváig, onnan meg közzállító üres kocsi felvisznek egészen Korlátig, persze lóval vontatva, de sineken.

Ezt az utat választottuk, mint leggyorsabbat, hogy egész napot kinn kóborolhassunk a Bucsony körül. Mert amilyen szerelmes a Pista bátyám a régészethez, majd azonképen vagyok jó magam a hegyek köveivel, meg az erdők, rétek virágaival.

Ugy délelőtti 10 óra tájt már át is mentünk Korlátot, a melynek igazság szerint Gömörhöz kellene tartoznia, mert a Bucsony egészen elzárja őt Nógrádtól. Nem is tudom, hogyan közigazgatják ezt a falut Nógrád felől? Talán azért is törnek be onnan olyan könnyen a futóbetyárok néha-néha a Rimavölgyre és tizedet szednek a sertésnyájak javából; aztán ill, a bereknádak-erek, hamarosan bejutnak Nógrádba. A követ is Gömörbe szállítják le a Bucsonyról Balogfalva és Gömörvid felé.

Korlát tulsó szélén egy különálló házba betértünk, ott kaptunk egy kis friss turót, tejet, a mi a nyári melegben legjobb hűsítő. Valami erdőőr forma ember lakott benne, már nem emlékszem, ki a gazdája? Ezt vallatta az én jó Pista bátyám, hogy látott-e erre ócskaságokat?

Az én emberem nagy szemeket meresztett erre s így válaszolt:

„Nem volt nekem olyanokkal semmi közösködésem!”

Séhog se tudta megérteni, hogy mitül jó az? És egy kicsit szánakozva nézte Pista bácsit, hogy ilyen ügyben nem restel járni. Nekem nagyobb tekintélyem volt előtte, mivelhogy én csak az erdőkről, bányáról beszéltem. Pedig ha tudta volna, hogy én is gyűjtök követ, virágot, tücsköt, bogarat: akkor alighanem köpött volna egy nagyot e szóval:

No az ur se jobb a Deákné vásznánál!

De hát nem árultam el magam, megmaradt a tekintély és evvel mentiünk át a kerten s a bányászok gyalogutján a bazaltbányához.

Nem magas a domb, nem soká tartott az ut sem, de egy kicsit meredek volt, mert a bányász reggel nem ér rá kerülni, csavarogni, hanem megy lehetőleg torony irányába.

A bánya ugyan nem valami félelmetes üreg, hanem csak olyan hegykikezdés. Kikezdették egy-két helyen a Bucsony tetőnek alacsonyabb dombját. Ott fejtik vagy hét helyen a jőféle kemény szürke bazaltot; tulajdon olyant, a milyennel Rimaszombat utcáit kikövezték, sőt azok jó nagyrésze egyenesen innen került ki.

A kövejtők ott dolgoznak, némelyik finom kockakövet vág darabszámba 16—20 fillérért, mások kisebb köveket törnek szabálytalanabb formára ocsóbbért, mások a robbanástól leszakadt nagy köveket hengergetik, tisztogatják. Szóval ott sűrű forog a nép délig.

Délben abbahagyják, akkor van a robbantás. Ekkor senkinek sem szabad ott maradni,

zott gyermekeket s nagyrészt olyan családoknál helyezze el, a hol alig, vagy egyáltalán nincsenek felügyelet alatt, az utcákon, piacokon tétlenül csavarognak csoportosan, s tanulják — nem az ipari munkát, hanem a naplopást, a trágár beszédet, káromkodást s ezért kell a társadalom filléreit feláldozni, hogy a 15 év után szárnyára bocsájtott ifjúból, a ki iparát kellően ki nem tanulta, a földmiveléshez megkivántató nehezebb munkát se nem érti, se nem szereti s így e téren sem keresheti meg az élelmét, ruházatát, egy a sorsával elégedetlen s a más talán munkája után jobb sorsban élő embertársának helyzetét irigylő sőpredék válik.

All ez a fiúk nagyrésztéről, de a lányok neveltetése sem különb, ezek is 15 éves korukban, tehát akkor jutnak ki a menhelyekből, mikor a legnagyobb felügyeletre lenne szükségük.

A lányokat 17 éves korukban kellene megbízható helyekre kisebb házi munkák végzésére kiadni, hol házi felügyelet alatt, jövőjéhez illő módon nyerne oktatást a munkában, megszokná az életet s ha az adózó közönség látná, hogy dolgozik, egészen más érzéssel lenne az elhagyatott iránt és ez sokkal szelidebb átmenet lenne a gyermekre nézve is, mint a mostani palotaszerű uri kényelemmel berendezett helyről — egyszerre a szabad ég alá kitétel.

A fiúk is most, mikor a munkás szükség oly égető, a nekik megfelelő mezei munkára, különösen — a jól kifejtettebbek — már 12 éves korukban is kigazdálkodhoz, esetleg urasági birtokon is elhelyezhetők volnának s ha az a 30—40 korona havi bért huzó anya ily munkára a gyermekét nem engedné, akkor ki kellene adni neki, hogy tartsa, mert így a legtöbb esetben az történik, hogy a havi 30—40 korona bért az anya könnyelműen elpredálja, a gyermekét pedig a menhely neveli.

Nagy baj az is, hogy a gyermekvédelemlél a személyes érdek és pedig egy-

hanem elszélednek az erdőben ebédelni, amire aztán jól esik a hűsítő pompás szeder ott a bokrokon. Viz nincs itt, valami pocsolyás itató kúton kívül, amit a tetőn találtak.

Innen a kisebbik dombtetőről megláttuk aztán a vidéket és Rimaszombatot is, átellenben a Bucsonyval meg az ajnácskői Ragács és Pogányvár látszottak, persze vagy 200 méterrel felülmulva minket, mert a Bucsony csak vagy 340 méter magas a tengerszin fölött.

A bányászok nem szeretik, ha a bazalt belseje üreges, mert nem fejlík egyenesen a kő, pedig ott benn érdekes mészkő zárványok vannak; a kőfejtő azt mondja, olyan fehér üvegforma van benne.

Fenn a tetőn az erdőben ebédelünk és heverésztünk. Odajött 2 kőfejtő fiatal legény is, azokat is kikérdeztük. Az egyik Esztergom-megyéből jött, a másik környékbeli volt. Mikor elváltunk, igen barátságosan igazítottak utba, de most Pista bácsinak volt nagyobb tekintélye, lévén az ő tarsolyában egy üveg jó fajta bor s abból egy-két pohárral a fiuknak is adott.

Várgede felé akartunk kanyarodni egy jó erdei úton, de az mindig följebb vitt és egyszer csak fenn voltunk az öreg Bucsony tetején, sűrű erdőben. Itt érdekes leletet találtam: vöröses bazalt tuffát, likacsosat, mint a szivacs, amely arra mutat, hogy a Bucsony is vulkánként emelkedett ki valaha az ember születése előtt onnan a belső mélységekből, ahol köre van írva a teremtés titka, ahol a földrengés születik.

Mint hogy a legmagasabb tetőn voltunk, átnéztünk egy résen át Nógrádba és valami köz-

résről a menhely, másrésztől a községek érdeke áll szemben egymással.

A menhely érdeke, hogy minél több 120 korona folyjon be, a község érdeke, hogy az elhagyatottság csak legritkább esetben mondassék ki.

Ámde különösen a máshelyen lakó szülők és nagyszülők vagyona viszonyait a legtöbb esetben felületesen adják ki az előljáróságok s az árvaszékek ezen hamis adatok alapján hoznak véghatározatot s elhagyottá nyilvánítanak oly gyermekeket, kinek ellátásra kötelezett hozzátartozói jó módban élnek. Ilyen esettel szolgálni is tudnék. Kívánatos lenne ez irányban szigorubb rendelettel védekezni, hogy a vagyoni bizonyítványok kiadása a valóságnak megfelelően történék. Viszont szükséges, hogy a gyermekmenhelyből a természetes vagy törvényes szülők amint hatóságilag igazolják, hogy a gyermeket eltartani már képesek s erkölcsi tekintetben sem esnek kifogás alá, azonnal kivehessék azokat és sem az árvaszék, sem a menhely mesterséges akadályokkal a szülők ily szándékát ne korlátozza s amint ezt a 198,129/XII—1909. számú belügyminiszteri körrendelet előírja, az ily kérelmeket soronkívül intézze el.

Szerintem ezek a főbb vonások a gyermekvédelmi rendszerben megkivántató változásokat illetőleg, mert mostani alakjában, a helyett, hogy a népesség szeretettel karolná fel az elhagyatottak ügyét, gyűlölettel gondol e szerencsétlenekre, hiszen a szegény földműves család, a hol 3—4 gyermek van, hol kap gyermekei neveltetésére egyenként és évenként 120 koronát? Tehát ezen tartási díjat is mérsekélni kellene s akkor nem hangzana az az elkeseredett szemrehányás, hogy az a sok pénz azért kell, hogy a kezelő tisztviselők felélvezzék.

Óda kell törekedni, hogy az elhagyottá nyilvánított gyermek tartása ne a különben is szegény illetőségi községet, hanem az államot terhelje, s azokból a gyerme-

seget láttunk lent. Ezért elhatároztuk, hogy lemegyünk Fülekre és onnan vonaton haza.

Amint mondtuk, úgy is lett. Lecsörtettünk a rég nem használt uton, amelyen valamikor fát vittek innen le; a bozót egészen benőtte az utat s így volt, míg az erdőből ki nem értünk. Balra fenn ismét látszott egy kőbánya.

Azután az erdőszélen vadkörte-gyűjtő cigányok mondták, hogy Bolgárom falu határába jutottunk.

Pista bátyám öröme is teljes lett, mert egy szakadékos árokparton az ősember nyomaira akadunk, feketés cserépedénydarabok alakjában, amit én is buzgón segitettem keresgélni.

Innen levergődtünk sok izzadással az arany napsugárban Bolgáromba. Ez egy kis rongyos falu, ahol nem sok tekintélyünk volt, mert a falu kovácsa igen sötéten lenéző arczzal nézgetett, mikor Pista bácsi ócskaságokat kérdezgetett. Tán rongyszedő zsidóknak nézett bennünket?

Egy házban pedig vizet kértünk, de a háziasszony nem eresztett be bennünket. Csavargóknak nézett talán?

Igy megszegyenülve bandukoltunk Füle felé, az út jó soká tartott a nagy hőségben, de azért 5 óra tájban elértük a vasutvonalat, — az átjáró uton egy pár kemény legény állott csáti füttykössel, de szeliden válaszoltak az ócskaságok után indított kérdezősködéésre s a füleki várba utaltak.

Innen egy ugrás volt a cseviczés kút, ahol felüdülve, átmertünk Füleken az állomásra, s estére vasuton jutottunk haza. —*h.*—

kekből, a kik itt neveltetnek, első sorban földművesek, nem pedig a gyáriipar felendülése folytán úgy is hanyatlásnak indult kisiparra szorító munkásokat képezzenek.

Kelt Felsővály, 1911. aug. 21.

Id. Fölföldy Ottmár,
kőrjegyző.

Széljegyzetek.

Csodálatosképen úgy legszélről valahogy Cicero került elő! Ott látom őt menydörögni hatalmas szavával a szenátorok előtt. Filippikázik. Az utókornak a haladó idő által jó előre tolt fia kénytelen a képzeletből is hozzáadni valamit e jelenethez. S e hozzáadás által valósággal nagyra nő Cicero feje. Legalább is fél fej-jel nagyobbra, mint a minő valóban volt. Szónoklata is hatásosabb. Mert a képzelet újra itt van. S vele tornyokat nyelő hullámokat vélünk a cicerói szó áradatban észrevenni. Valósággal úgy látom a szenátorok kopasz fejét bölintgatni, mint az üres kalászokat, ha a szélroham elsurran felettük, Cicero pedig áll és beszél. Hévvél. Folyton. Szeme izzó. Hangja érczes. A szónoki lendülettől arczán, homlokán az erek is duzzadtak. Mert ünnepélyes a pillanat, melyben beszél és megrázó a jelenet, a melyről beszél. Az állam ütőerén tartja a kezét és mondja:

— Caesar meghalt. Meggyilkolták.

Azt hiszem, mikor Cicero ezt kimondta megállt. Elállt a szája. Hallgatóinak meg szemezája. A meglepetés első pillanataiban ugyanis minden cicerói szónál is jobban rendit a tény. S ezt a cicerói fogást Cicero ne tudta volna? Dehogy! Sőt nagyon is tudta és azért kis idő múlva újra mondhatta:

— Tiszteletreméltó szenátorok. Halljátok! Caesar meghalt. Meggyilkolták.

S ekkor a fölkelte, a meglepő tény által fölízgult érzelmekbe lassan-lassan beleöntötte saját érzelmeit, föltagását és ravaszul palástolt gyűlöletét Antonius ellen.

Mert hiszen az bizonyos, hogy egyes döntő, nagyjelentőségű eseményeknél az emberek érzelmei úgy nyílnak ki, mint a virágok fejei. Támaszték és támpont nélkül csak nyitva állnak. S ha akad valaki, a ki zsenialitásával a helyzetet teljesen átnézi, rendelkezhetik velük!

Akár azt teheti, hogy lekaszálja őket, leütven e fejeket egy kaszacsapással; vagy pedig azt is megteheti, hogy esőt önt a nyitva álló kelyhekbe.

Cicero ez utóbbit választá, hogy ez által az elsőt megtehesse. A kinyílt érzelmekbe, mint valami heves esőt hullajtotta szavait. Ez érzelmek ezeket a szavakat úgy szorították magukhoz, mint a mimosa pudica *nevű* növény levelei azt a bogárkát szokták, mely véletlenül e levelekre kerül és kiszívják a vérért.

Mikor aztán az érzelmek e szavaktól összecukódtak, akkor már Cicero győzött, mert abból táplálkoztak, mit Cicero öntött beléjük. Ilyképen az is történt, hogy ez érzelmek legyőzöttként oda repültek a győzőnek; Cicerónak lábaihoz és eszközül kínálkoztak, mint mondtam ahhoz a gyűlölethez, melyet akkoriban Cicero Antonius ellen *hasznosnak* vélt . . .

Diákkori reminiscenciák hozzájárulásával ilyféle történeti háttért tudunk jó sokan Cicero második filippikájáról.

S ime, most legujabban a történelem *másképp* fest. Azt mondja valaki, hogy Cicero ezt a második filippikát *nem* mondta el. Nem igaz, hogy ő ezt a Concordia templomában egybegyűlt senatus előtt, a röviddel előbb meggyilkolt Caesarnak kollégája, Antonius ellen dörögte el, hanem inkább a lőtávolon kívül, a biztos helyen fekvő Puteoli villában egész bátorsággal vetette — a *papírra* . . .

*

Ebben a második filippikában olvassuk azt is, hogy „a kiállhatatlan Antonius papucsban és vastag hálóköntösben járta be Gallia városait és gyarmatait, hogy konzullá választásához szavazatokat kolduljon”.

„De halljátok csak, tiszteletreméltó szenátorok, mily könnyelmű ez a fickó: midőn ugyanis Rómába visszatérő volt s úgy tíz óra tájban a Saxa Rubrához ért, eltűnt egy korcsmában s

ott dorbézolt titkon egészen az est beálltáig. Azután egy cisiumra (kétkerékű taliga) mászott, sebesen a városba hajtatott. Itt egy ajtón kopogtatott. „Ki az?” — kiáltá a kapus. Markus Antonius küldöttje (hazudta Antonius válaszként).

Az ajtó nyílik. Álarczával (Antonius) az elé siet, a kinek a kedvéért jött s egy levelet ad át neki. A nő olvassa és sirni kezd . . .

Vajjon mit tartalmazott e levél? Azt ugyanis, hogy Antonius azt írja nejének, hogy semmi köze többé ahhoz a színésznohöz, ahhoz a Cytharidához, a kit, mint második feleségét mindenfelé magával hurezolt; hogy az iránt való szerelmével fölhagyott és ismét feleségéhez fordult.

A nő természetesen örült e levélnek és könyekre fakadt. Ekkor a nyomorult nem bírta magát tovább türtőztetni, elveté álarczát és a nyakába borult.

Igy Cicero. Jellemző az, mit ehhez még hozzá fűz: „Te gazfickó! Csak hogy szeretőd téged véletlenül lásson, a várost éjnek idején rémülettel töltötted el! (Evers Gyula: Képek a régi és új Rómából. 12 lap.)

Mindezek után pedig, anélkül, hogy bárki-nek a véleményében gázoljunk, talán szabad a széljegyzeteknek azt a benyomást elárulniok, hogy egy tönkrement nagy birodalom utolsó jeleneteiből való kulissza titkok némi magyarázatot adnak e — bukáshoz!

Mikor a szónoki lév a *papiron* dühöng csak is az adott helyzet időszerűségét tekintve, az egyén a jólétnek áldozza föl a hazára üdvösnek vélt zseniális és üdvös, valóban szükséges föl-fogásnak, véleménynek akár az életbe kerülő nyilvánítását — és másrészt, mikor a „köztársaság üdvének” jelszavával, az állam sorsát intézők sorában levők, a pozíciójukat a szenvedély hálójába került kicsinyes érdekeik kielégítésére, más szóval nagyuri játékokra használják föl, akkor: „Róma rabigába görnyed . . .”

Igaz?

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 4-én dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselő-kön kívül jelen voltak: Boczkó Dániel, Bodor István, dr. Baksay Dezső, Csapó János íj., Dickmann Ignác, Fekete Pál, Grosinger Miksa, Fábry Zoltán, Jaczkó Pál, dr. Institoris Endre, dr. Kármán Aladár, dr. Löcherer Tamás, Molnár József, dr. Ráóssy Gyula, id. Rábely Miklós, Rónay Gyula, Ródosz Ignác, Soós Ferenc, Szabó József, Szabó István, Stolcz Zsigmond, Széman Endre, dr. Törköly József, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

Az első tárgy volt a városi csatornaműveknek vállalatba való kiadása; melyre vonatkozólag a tanács jelentette, hogy az árlejtés szabályszerűen megtörtént mult hó 16-án s tiz ajánlat adatott be, melyeket a munkálatok vezetésével megbízott Zarka Elemér műszaki tanácsos átszámított. Most erre vonatkozó jelentését adja be a műszaki tanácsos, s megállapítja, hogy legolcsóbb a vízvezetési munkálatokkal is megbízott Bernstein, Káldor és Becsey budapesti vállalkozó cég ajánlata, mely az összes csatornázási munkálatokra vonatkozik s 387442 kor. 05 fillérről szól. A teljes megbízás esetén a vállalkozó cég 5%-os engedélyt tesz. O tehát ezen ajánlat el fogadását javasolja. A tanács a műszaki jelentést és javaslatot azáltal mutatta be a közgyűlésnek, hogy a csatornázási munkálatok végzésével a budapesti Bernstein, Káldor és Becsey céget bizza meg, mert nagy előnye a városnak, ha az összes vízmű- és csatornázási munkálatok egy megbízható vállalat kezében lesznek. A vállalkozók az általános építési feltételeket aláírták, beküldötték, s a csatornázási munkálatainak megkezdésére fix időpont tűztek ki. A képviselőtestület a tanács javaslatát névszerűen szavazás útján egyhangulag elfogadta.

Következő tárgy a vsi villamosmű és régi felszereléseknek a Konzervgyár R. T. től való átvétele és az üzem ideiglenes vezetésének intézése céljából egy bizottság kiküldése és a 240 ezer korona megváltási összeg kiutalása. Ez ügyben Tóth Béla városi mérnök tett részletes jelentést és javaslatot. Megállapította ugyanis Szász Lajos gépészmérnökkel együtt, hogy az

új villamosművek részére szállított gépek és felszerelések megfelelők. Aug. 24-től az éjjeli üzemet már az új telep szolgáltatja. Miután a jövedelem most már a várost illeti, a vállalat kereskedelmi intézéséről is gondoskodni kell.

A közgyűlés elhatározta, hogy a felszerelési tárgyak átvételét s az üzem kereskedelmi vezetését az átmeneti idő tartamára a polgármester elnöklésével működő bizottságra ruházza, melynek tagjai: Tóth Béla, Baksay József, Grosinger Miksa, Jaczkó Pál, Marikowszky Géza, id. Rábely Miklós és Szabó István.

A Kereskedelmi- és Mezőgazdasági-Bank Részv. Társ., mely 1500 □-öl területet kapott ingyen a várostól gépjavitó-műhely és közraktárak céljaira, most a műhelytől a Rima vizéig terjedő eddig rétnek használt 3000 □-öl terület díjtalanul való átengedését kéri, mert az üzlet igen jól prosperál, s terjeszkedni akar a vállalat. A tárggyal csak a 30 napon belül egybehívandó közgyűlés foglalkozhatik, azonban a részvénytársaság már most elvi kijelentést kért. A közgyűlés dr. Baksay Dezső és Boczkó Dániel ellenző felszólalása után elvileg sem igéri meg a terület átengedését. Mind a ketten hozzá járulnak ahhoz, hogy alku szerint méltányosan megállapított árban a város adja el a kért területet. A bank r. t. másik kérése az általa létesíteni szándékolt iparostanociziskola segélyezése iránt levétetett a napirendről, mert a város értesítést kapott arról, hogy a miniszterium szándékozik ilyen iskolát létesíteni.

A jövő évi legtöbb adófizető képviselőtestületi tagok jegyzékének összeállítására: Boczkó Dániel, Jaczkó Pál és Zachar Gusztáv tagokból álló bizottság küldetett ki.

A városi közigazgatási tanácsost Vladár Józsefet a közgyűlés a főjegyző betegsége folytán árvaszéki szavazóul választotta meg, a tanács előterjesztése alapján.

A vásárhelypénzszedési jogra nézve kétszeri versenytárgyalás után három írásbeli ajánlat érkezett, ezek közül a legkedvezőbb Lövy Henrik jászberényi lakosé volt, ki 16500 koronát ajánlott az eddigi 18008 korona helyett. Miután a házi kezelés nem kivihető ez időszert, a tanács javasolja, hogy a Lövy ajánlatát fogadja el a közgyűlés, ami dr. Törköly József oly irányu felszólalása után, hogy a tanács gyűjtse össze a statisztikai adatokat, meg is történt.

Az iparos tanociziskola 3260 kor. 28 fillér bevételi és kiadási végösszeggel záruló 1910/11. tanévi számadását tudomásul vette a közgyűlés.

A városi közpénztár 1910. évi számadását, mely bevételi összegében 303165 koronával, kiadási tételeiben 295035 koronával zárul, maradvány 8130 korona, tudomásul vette a közgyűlés, a számvizsgáló bizottság tagjainak elismerését és köszönetét nyilvánította és fejenként 30 korona díjat utalt ki részükre.

Az állami polgári leányiskola 1910—11-ik évi 3160 kor. 96 fill. bevételt, 3055 kor. 61 fill. kiadást, 105 kor. 35 fill. maradványt feltüntető, számadása szintén tudomásul vétetett.

A városi szolga- és cselédszemélyzet kérvénye folyó évre drágasági pótlék megszavazása iránt több felszólalást provokált, annyival inkább, mert maguk a kérvényezők azt kérték, hogy jövőre már rendeztessék a fizetésük. Molnár József konstatálja, hogy a viszonyok, melyek 8 év előtt a drágasági pótlék megszavazását indokoltá tették, azóta nem javultak, ellenkezőleg, a drágaság évről-évre fokozódik, s addig is, míg a szervezeti szabályrendelet véglegesen megállapítottatik, felkéri a tanácsot, hogy tegyen előterjesztést a fizetésrendezésre nézve. Széman Endre azt ajánlja, hogy a drágasági pótlék címen évről-évre megszavazott összeg illesztessék be a jövő évi költségeloirányzatba, dr. Törköly József pedig azt javasolja, hogy a tanács a tervezetet mutassa be először a közgyűlésen s azután az itt megállapított fizetések összege vétessék fel a jövő évi költségeloirányzatba. A közgyűlés ezt fogadta el s a folyó évre megszavazza a 20% drágasági pótlékot; utasítja a tanácsot, hogy a tervezetet sürgősen készítse el és terjessze a képviselőtestület elé, azután vegye be a költségvetésbe. — Együttal kiutalja a közgyűlés a polgármesternek, főkapitánynak, főjegyzőnek és mérnöknek a mult évi fizetésük kiegészítésül szolgáló összeget is. — A polgármester megköszönte a képviselőtestület jóindulatát a személyzet nevében is.

A közgyűlés még Gerenda Zsuzsanna és Mária, Tokár Zsuzsanna és néh. Kisfaludy András és családja illetőségének megtagadását határozta el.

Színház.

A színielőadások változó műpártolás mellett folynak napról-napra. Néha jól megtelik a nézőtér, máskor ismét gyéren látogatják. Még legnagyobb tetszést aratnak a vígjátékok és bohózatok. A mult héten az oldalszékeket úgy összedrótózták, hogy mozdulni sem tudott egymástól a közönség. A székek rendje szempontjából helyes a dolog, de egészen szorosan összezűfolni ilyen meleg időben nem kívánatos. A lámpákat is többször felvonásközben alig égetik, míg a játék alatt a nézőtérén van nagyobb világítás. Kellemetlen még az is, hogy a színlapok pontossága sok kívánni valót hagy fenn, a szereplők föl vannak cserélgetve.

Szombaton szept. 2-án „Az ezred apja” című 3 felvonásos operettet adták elő. A tartalomról annyit jegyzünk meg, hogy egy pár vastagabb jelenet fordul elő benne és a darab nem alkalmas az erkölcsi érzék gyarapítására. A szereplők igyekeztek jól megfelelni, különösen Derenghy ezredese volt sikerült jellemalakítás. Korda, Víz, Deák, Áldory, Márkus, Harsányi tisztességesen megfeleltek szerepeiknek. Miss Gittát gróf Csákyne Manczi alakította a nála megszokott fürgeséggel és eleven mozgékonyssággal, Gelnontné szerepében ismertük meg Szabó Irma diszkrét, finomabb játékát első alkalommal. Reviczky Etel és Horváth Mariska is jól tanulmányozták szerepeiket. Az összhang és a zenekar játéka kifogástalan volt.

Vasárnap, 3-án megismételték a „Czigány szerelem” című operettet gyér látogatottság mellett ugyanazon szereplőkkel, mint először. A szereplők játéka és a zenekar szereplése egészben véve harmonikus volt és nem látszott rajtuk a gyöngye pártolás miatt kedvetlenség, a mi dícséretükre válik.

Szept. 4-én hétfőn „Az obsitost” adták mérsékelt helyárrakkal. A darabot a mi közönségünk a mult évről ismeri s talán azért volt kevés látogatója az idén. A nemzeti asszonyt Szabó Irma kitünően alakította minden ízében, Piroska gróf Csákynek volt igen sikerült alakítása s különösen a triót Márkussal és Áldoryval többszörösen megtá solták és megismételték. Reviczky, Horváth Mariska, Harsányi s a többiek játéka sikerült és összhangzó volt.

Szept. 5-én kedden Berr és Guillemand „A millió” című pompás 5 felvonásos bohózata járta. A darab hosszú, de igen mulattató a kazagató jelenetek dus összebonyolításával. A szereplők ügyes játékukért megérdemlik a dícséretet. Különösen Szabó Irma, Kovács Margit mutatkoznak a társulat hölgytagjai között igen jó erőnek. Diskrét, biztos fellépésük a nűnyszokban is kiváltja a teljes tetszést. Horváth Mariska is jól adta kis szerepét. A férfiak közül igen ügyesen domborítja szerepeit Derenghy és Korda, de mellettük Márkus, Víz, Hajdutska, Deák is derék alakítást nyujtanak. Földes is haladást mutat s Harsányi is eléggé megállja helyét.

Szeptember 6-án szerdán „Utánam” című komolyabb francia színmű járta Bernstein Henrytől. Sajnos, a közönség nem méltányolja eléggé a komoly, drámai jó darabokat, inkább érdekli a frivolabb tingli-tangli. Pedig a darab előadása is azt bizonyítja, hogy Mezey társulatának fő ereje a komolyabb színmű. Szabó Irma olyan finoman áttanulmányozott előadást nyujtott Bourgade Irénjével, a mi nagyobb színpadon is megfelelt volna a várakozásnak. Kovács Margit szereplése is kielégített minden igényt. Harsányi Bourgade Guillanmeja erőteljes jó jellemalakítás, méltó partnere Szabó Irmának, csak az a hibája, hogy egy kissé hive a deklamáló iskolának. Több természetesség, kevesebb pózoló szónoklás. Reviczky Etel, Horváth Mariska, Hajdutska, Korda, Deák, Földes, mind derék munkát végeztek. A darab több pártolást érdemelt.

Csütörtökön, szeptember 7-én az „Iglói diákok” című darab került színre, amelyet egy kisebb társulat előadott itt megrövidítve másfél évvel ezelőtt. Ezuttal sokkal pontosabban és sikerültebben láthatta közönségünk. A darab

előadása nem hagyott fenn kívánni valót. Női szereplő csak *Lenkefi* Icuka volt, akinek nagyon illett Évike szerepe és sok tapsot aratott benne, de éneke még nem alkalmas a hangja. Tíresák tanárt *Harsányi* játszta, aki mindinkább arról győz meg bennünket, hogy az intelligensebb és hasznavehetőbb színészek közé tartozik. Jellem alakításai gondos tanulmányt árulnak el. *Márkus* kitűnő pedellus volt. *Aldori* a koresmárost jelenítette pompásan. *Korda* énekszámait és játéka nagyon tetszett a közönségnek. *Vizy*, *Derenghy*, *Földes*, *Hajdutska* és a többiek jól és összehangzóan játszottak s ez az este megérdemelte a telt házat.

Pénteken, szeptember 8-án ismét „Az ezred apja” című mulattató operett került színre mérsékelt helyárrakkal. A nézőtér egészen megtelt, ami nem nagyon dicséretes dolog a közönség műizlésére nézve; mert míg a komoly és kitűnő darabokat alig látogatják, addig ezen, a több mint pikáns darabon szívesen mulatnak. A szereplők kevés kivétellel ugyanazok voltak, mint előbb, csak *Márkus* és *Aldori* cserélték szerepet. Gróf *Csáky* Mancsi, *Szabó* Irma, *Reviczky* Etel, *Horváth* Mariska a hölgyek közül, *Derenghy*, *Korda*, *Vizy*, *Hajdutska*, *Földes* és *Harsányi* a férfiak közül most is szépen, összehangzóan játszottak. *Földes* tavaly óta sokat haladt, *Harsányi* pedig komoly törekvésével, tanulmányával a jobb színészek sorában fog helyet foglalni. Közérdekű dolog, hogy tegnap elzárták az egyik kijáratot az oldalszékek mellett; de ma ismét megnyitották, amit jól tettek, mert veszedelmes dolog volna annyi embert egy szűk kijáratra szorítani.

Szombaton az „Ártatlan Zsuszka” került színre.

Epizódok a nagy hadgyakorlatokkal kapcsolatban.*)

Augusztus 31-ét nemcsak én, de a gyakorlatozó hadtestek is megemlegetik. Egész nap a szó szoros értelmében felhőszakadás volt. Természetes, hogy a hadgyakorlat nem igen ismer kivételt s így a szegény bakák, huszárok, tüzérek bizony mind bőrig áztak. S ha azután legalább lenne hová lehajtani a fejüket jó pihenésre. Találnak egy kis falut utközben, az ugyan nem ad menedéket ennyi élő lénynek. Erre a szegény tótosokkák nincsenek berendezve. De nehogy csak a katonák szenvedjenek, hát segítettem nekik én is a szenvedésben. A Homonna-Bártfai automobiljárat az óriási vízben berekedt. Mezőlaborczig, a magyar államasutak utolsó magyar állomásáig, honnan már osztrák személyzet vezeti tovább a vonatot, kellett tehát felvenni, a hol a szép kis esőben kellett tudomásul venni azt a szomorú tény, hogy innen Sztropkó, a főhadiszállás 38 km, s azt nem is fiakkeren — mert az itt ismeretlen fogalom — hanem nyitott, rázós „bricskán” kell megtenni. Hiába szakad az eső, neki kell vágni az utnak, pedig már d. u. 5 óra van! Miután egy kis biztatást eresztünk meg a lengyelzsido kocsisnak jó borra való irányában, ha jól fog hajtani, megindulunk a rengetek utnak. Örök kár, hogy az óriási felhőtömeg miatt nem élvezhettük ezen ut szépségeit. Azt meg kell adni, hogy maga az uttest kitűnő állapotban van. Ugy itt, mint Sztropkó és Felsővizköz tájékán nemcsak az uttest kitűnő automobil-ut lett, hanem például egyes patakok, folyók fölötte oly hatalmas méretű vashidak vannak (a „Danubius” hajógyárból) hogy az ember felsőhajt, hogy bár lenne minden szegényebb vidéken egykettőre egy-egy nagy hadgyakorlat. De visszatérek a sorrendhez, s így el kell hogy mondjam azt is, hogy a sötétben, — már este 7 óra volt — még csak az utat sem lehetett látni s így történhetett meg az, hogy az első kocsi, mely a csendőrök egy csapatát vitte, nem vette észre az ut gyors hajlását s neki szaladt a lejtőnek. A kocsi rohant lefelé, a csendőrök ordítottak és mivel én ültem a következő kocsin s észrevettem a veszedelmet, mit tehettem egye-

bet, én is ordítottam. A nagy ordítózásnak meglett az eredménye. A kocsisok ugyanis, a kik nagyban szunyókáltak — mert a lovak maguktól ugyanis jobban mentek — felriadtak s éles szemükkel észrevéve a veszedelmet, csodálatos ügyességgel a legutolsó perczben elkerülték a feldőlés veszedelmét. Az első csendőr-kocsi, a mely lerohant, összetört tengelyvel maradt ott ugyan, de senkinek baja nem történt. Képzelnem, hogy minő lelki állapotban tettük meg az ut többi részét. Mert növelte a veszélyt, hogy lám párs egyetlen kocsin nem volt. Ezt itt nem ismerik! Akár csak a tisztaságot. Egyik hegytetőn később különös tüzpontokat láttunk. Fogalmunk sem volt, micsoda tüzek azok. Belegyogtunk abba, hogy pástortüzek vagy esetleg rabló-tüzek, mikor egyszerre csodálatos tisztasággal felhangzik a katonák 9 órai takaródója. Ekkor megtudtuk, minő tüzek azok, s megtudtuk azt is, hogy már 9 óra s még mindig a rengetegben vagyunk. Ez a trombitaszó azonban egész felélénkített mindnyájunkat s mivel az eső sem esett már, türethetőbbnek találtuk tovább utunkat. A fényesen kivilágított Sztropkóra oly örömmel vonáltunk be, mintha csak haza, a „mindenütt jó, de legjobb otthon”ba igyekeztünk volna.

Sztropkó és környéke, de mégis speciálisan Sztropkó száz évet ugrott a fejlődésben. Ez a mezőváros egyszerre kapott elsőrendű utakat, csatornázást és vízvezeték, automobilposta és személyszállítást Bártfától és Homonnától, úgy hogy akár Bártfától, akár Homonnáról Sztropkóra mesés csukott auton 5 koronáért lehet naponta háromszor feljutni.

Az udvar számára fenntartott épületeket villanyvilágítják meg, míg a város petróleum izzó-égőkkel van pazarul megvilágítva. Lakossága azonban nem igen érdemli meg a sok-sok hasznót, melyben van és lesz része. Dolgozik ugyan ez a lengyel zsidó nép épp úgy, mint másutt a keresztény paraszt vagy mesterember, de mégis botrányosan család, zsaroló és tisztaságot egyáltalán nem ismerő nép. Még nincs itt az udvar, még nincs a tulajdonképeni főhadgyakorlat, tehát nincs még annyi katona sem, s hihetetlen magasra van már is fölérve mindennek az ára. Egy liter bor 2 korona! Ez a t. férfitól való számára már is elegendő példa. De haragúsnak a katonák is erre a népre. Akárhányszor fényes nappal nekimennek az oldalt kacsakaringós hajú (ők dugóhúzóknak nevezik) polgártársnak, s ha az idején meg nem tudamodik, alaposan megránczizgálják a „dugóhúzót.” Világért sem helyeslem ezt, csakis mint tényt emlitettem meg.

Az állami elemi iskola, mely tényleg szép és nagy épület, van lefoglalva a „manöverleitung” számára. Mögötte van a szolgabírósi épület, melyet az udvar számára rendeztek be fényesen. Ugyanitt, a szolgabírósi épület mellett van a m. kir. postai személyszállító automobilok állomása.

Az egész falu és környéke óriási tömegű csendőrrel és sok titkos rendőrrel van ellátva. A rendre tehát a faluban is ezek felügyelnek.

A faluban eddig még csak utászok és a hadvezetőség van. Természetesen az udvarra és a csapatok mozdulataira vonatkozólag még semmit sem lehet közölni, mert ez óriási titoktartás kötelezettsége alá esik. Egyébként az udvar még 3 teherautomobil is küldött ide a rengeteg személy-auton kívül, s a sok tót munkást ezen teherautomobilokon kocsiháztatják ide-oda. Ezeknek persze ragyog az arcuk a boldogságtól, midőn az autoszirána hangjai mellett végig robog velük a falun.

A faluban most a rendes postahivatalon kívül még 3 posta-távirda hivatal van. Van külön hadvezetőségi távirda, külön udvari és külön közhasználatu távirda és távbeszélő hivatal.

Ezen hivatalokban már most kb. 18 tisztviselő van. Mindenik hivatal óriási költséggel lett a legmodernebbül berendezve. Majd ha bevégeződik a hadgyakorlat, eltűnik minden az öntött járdán és vízvezetékén kívül, s akkor azt hiszem egy kicsit szomorúan fognak tőlünk elbucuzni a Sztropkóiak. No de pénzt szereznek ez alatt a 3—4 hét alatt annyit, hogy egész télen kizárólag abból élhetnek. Egy szobának már most 5—10 korona a napi ára. Még szerencse, hogy a Sztropkóiak építettek hamarosan házakat s így mégis van hajléka a sok tisztviselő-

nek, ujságíróknak stb. stb. Katona is nap-nap mellett mind több van a faluban. Barakkokat, sátorokat építenek a faluban és a falun kívül. Mint emlitettem is, igen haragszik a katonaság Sztropkó és vidékére és ennek többek közt az is az oka, hogy magyarul alig egy két polgár tud. Továbbá, hogy ennivalót, pl. gyümölcsöt nem is lehet kapni, legfeljebb ha 10 fillért fizet egy körteért.

Ha éjjel tovább, 12-ig felvagyunk, vagy pedig hajnalban korán felkelünk és kísértünk a falu szélére Mezőlaborcz vagy Homonna felé, hallhatjuk a távolabb gyakorlatozó tüzérség tompa lövéseit vagy a gyalogság trombita szavát. A hadtestek zöme most Homonna-Töketeres táján gyakorlatozva húzódik lassan Sztropkó felé, hogy 9-ikére a nagyszabású hadműveletek megkezdhetők legyenek. Lapunk legközelebbi számában erről már pontosabb és érdekesebb adatokat fogok előadni. Most erről még nem is szabad megemlékezni bővebben.

Sztropkótól északra 13 kmnyire van Felsővizköz. Az egész homonna-bártfai uttest, de mégis legfőképp ez a sztropkó-felsővizközi ut a képzelhető legkitűnőbb automobil-utúttá van kiképezve. Ezen az uttesten vág keresztül Vizköz mellett az „Ondawa” folyó, s erre oly óriási vashidak építettek, hogy a pesti emberek is, — akik tehát sokkal nagyszerűbb dolgokhoz vannak hozzászokva — meglepetve szemlélték a hatalmas művet. Felsővizköz az automobilon 10 percz alatt közelíthető meg Sztropkóról. Sokkal kisebb falu, mint Sztropkó, de azért ez is ki van jelölve egyes csapatok szállásul s egyes magas vendégei is lesznek. Felsővizköz már nem annyira zsidó falu. Itt már a szegény sárosi tótok vannak többségben. Borzasztó, hogy micsoda szegénységben él ez a tót nép. Örül s hálát ad Istennek, ha elegendő burgonyája és zabja terem. Reggelire eszik egy kis sajtot — már a kinek van otthon — ha az nincs, akkor köménymagos krumplit. Délre vagy újból ezt, vagy babot, vagy esetleg amolyan krumpligaluska félélt. Vacsora újból burgonya. De úgy is néznek ki ettől az élettől. Gyenge, sovány, sápadt nép a sárosi tót.

Csak csodálatosképp a fiatal nők határozottan kitűnő színben vannak. Testük, arcuk telt s elég csinosoknak mondhatók. Persze azután nagyon hamar megvénülnek szegények a sok nélkülözéstől és sok munkától. Mint érdekességet emlitem meg, hogy a katonák sokkal jobban szeretik ezt a sárosi tót népet mint a sztropkóit s szívesebben is lennének itt, mint Sztropkón. Amiben azt hiszem sok része van az említett fiatal csinos tót lányoknak a szegényeknek. Ma—

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Kolbay* Sándor kir. táblai bíró, a kir. törvényszék elnöke szabadsága lejártával a hivatal vezetését már átvette helyettesétől *Cseh* István kir. táblai bírótól.

Lukács Géza alispán f. hó 8-án, a vármegye képviselőjében részt vett a kolozsvári erdélyi magyar közművelődési egyesület nagygyűlésén.

Marton János a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság főügyésze, családjával ma utazott el nyári szabadság idejéről Bpestre.

Perczel Dénes alezredes, a debreczeni mén-telep parancsnoka folyó hó 8-án este városunkba érkezett.

Singer S. Leo helybeli kerületi főrabbi f. hó 6-án Marienbaddól 4 heti kura után hazaérkezett.

Bekény Béla a helybeli posta- és távirda hivatal főnöke múlt héten hazaérkezett s átvette a hivatal vezetését helyettesétől *Hermann* Vilmostól.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 14-én tartja rendes havi ülését.

*) Lapunk egyik régi ügyes tollú barátja, ki a nagygyakorlatok eseményeinek közvetlen tanúja és személyesen szerezhette meg az érdekes adatokat, igéretet tett nekünk, hogy impresszióit és az előforduló érdekesebb epizódokat közölni fogja lapunkkal. Olvasóink bizonyára méltó figyelemmel és érdeklődéssel fogják olvasni az első közleményt. Szerk.

Aranymise. A várgedei esperesi kerület, valamint az egész egyházmegyei papság f. hó 14-én ünnepli meg *Stefánik* János c. kanonok, várgedei esperes-plébános áldozópapságának 50-ik évfordulóját. A jubileumra, melyen városunkból is sokan résztvesznek, különösen ott lesz *Széman* Endre prépost-plébános, a leghálásabb szeretettel és tisztelettel készülnek az egyházmegye pappjai, hogy méltó ünneplésben részesítsék az egyházmegye e kiváló papját, ki munkás, érdemekben gazdag életével mindenki osztatlan becsülését vivta ki. A kedves ünnepélyről még jövő számunkban megemlékezünk.

Esküvők. Dr. *Kende* Dezső tornaljai ügyvéd, a „Tornalja és Vidéke” főszerkesztője f. hó 5-én tartotta esküvőjét Tornalján dr. *Goldblatt* Géza ottani körorvos kedves leányával *Mariskával*.

Ugyancsak ekkor tartotta esküvőjét Tornalján *Blum* Izidor Szikszórol *Friedmann* Rózsikával.

Kinevezés. A kassai kir. ítélőtábla elnöke *Fodor* Béla díjtalan joggyakornokot a tábla területére — egyelőre Eperjesre beosztva — díjas joggyakornokká nevezte ki.

Athelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter *Böhm* János szolnoki főgimn. tanárt, ki a helybeli főgimnáziumnál is hosszabb ideig működött, Budapestre helyezte át.

Halálozások. A helybeli kir. pénzügyigazgatóság épületén f. hó 7-ike óta gyászlobogó jelzi, hogy a hivatalnak és a mellé rendelt számvevőségnek gyásza van. A számvevőség hivatalfőnöke: *Jugan* Gusztáv számtanácsos f. hó 7-ikén reggel 9 órakor 56 éves korában, hivatali szolgálata 35-ik, boldog házasságának 28-ik évében 8—10 napi rövid betegeskedés után elhunyt. A hivatal kiváló szakértelemmel és ügybuzgósággal vezette, nemeslelkű, jó ember volt, kinek szakmájában való kiváló jártassága mellett főjellemonását, szerénysége és talpig becsületessége képezte. Özvegye született *Tokody* Ilona és kis leánya: *Ilike* gyászolják. Temetése szombaton folyó hó 9-én délután nagy részvét mellett ment végbe. A mélyen sujtott özvegnél f. hó 7-ikén és 8-ikán a számvevőség tisztikara *Ragályi* István számellenőr vezetése alatt, s a m. kir. adóhivatal tisztikara *Szabó* Ferenc pénztárnok vezetése mellett testületileg jelent meg, s meleg szavakkal tolmácsolták a hivatalok őszinte részvétét. A számvevőség tisztikara a gyászbeszéről külön jelentést is adott ki. — A temetésen *Máriássy* László h. árvaszéki elnök és *Komáromy* István tb. főjegyző vezetése alatt, a vármegyei központi tisztikar is részt vett.

Idb. *Zsóry* Barnabás, Borsodmegye törvényh. biz. tagja f. hó 7-én 77 éves korában hirtelen elhunyt *Rozsnyón*. Hulláját a borsodmegyei Boldva községbe szállították. Elhunytát a borsodmegyei régi nemes *Zsóry* és *Komáromy* családok gyászolják.

Az oszgyáni postahivatal vezetője: *Vajszada* Antal m. kir. postamester f. hó 8-án 71 éves korában hosszas betegeskedés után Oszgyánban elhunyt. Temetése ma 10-ikén délután lesz. Két gyermeke, unokája és több rokona gyászolja az elhunytat, ki példás pontossággal és lelkiismeretesen végezte a postamesteri teendőket.

Nyugdíjazás. A Rimaszombati Takarékpénztárnál hosszú idő óta az intézet és az üzlettel általános megelégedésére működött *Kern* Adolf könyvelő — tekintettel gyöngélgéző állapotára — nyugdíjazását kérte. A pénzügyintézet igazgatósága méltányolva a könyvelő eddigi működését s a fenfolyó okokat egyelőre — mint beteg — szabadságotla pontos és megbízható tisztviselőjét, ki néhány hónap eltelte után megérdemelt nyugdíját fogja élvezni. Az igazgatóság egyelőre gyakornoki minőségben megválasztotta *Rónay* Gyula pénzügyi díjas számgyakornokot.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara folyó évi szeptember hó 14-én, csütörtökön délután 3 órakor, saját helyiségében teljes ülést tart, melynek tárgysorozatába fel van véve Tiszolc község és Nagyrőcze r. t. város piaci helypénzdijszabása.

Versenydíj. Az ősszel megtartandó megyei agarászversenyre, a földmívelésügyi miniszter egy remek stilben készült arany szivartárczát adományozott. Kíváncsian várjuk, hogy ki lesz a szerencsés nyertő?

Járásbirósági áthelyezés. A rimaszombati járásbiróság sorsa el van döntve, a megnyílt napokban érkezett le az igazságügy-miniszter rendelete, mely szerint azt a járás székhelyére Feledre helyezte. Ezzel egyidejűleg közöljük, hogy a telekkönyvi hivatalok kivételték a kir. törvényszékek hatásköre alól, illetve kebeléből: ennél fogva a rimaszombati kir. törvényszék telekkönyvi hatósága a járási beosztás szerint két részre szakítva, egyik rész a feledi járásbiróság, a másik rész pedig a rimaszombati járásbirósághoz helyeztetik át.

A nyomorék gyermek-otthonnak *Knöpfler* Károly rimakokovai nagybirtokos 100 kilogramm gyapotot ajándékozott ágyneműekbe. Az elnökség ez uton fejezi ki köszönetét.

Adomány. Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesületének *Heksch* Gyuri 2 korona 50 fillért adományozott, melyet ez uton is köszönettel nyugtáz az elnökség.

Megnyitó ünnepek. A főgimnázium megnyitó ünnepe szept. 5-én kedden reggel folyt le az igazgató tanács élénk részvétele mellett. Megjelentek az új elnökök s kövecsesi *Lukács* Géza vármegyei alispán az ünnepet megelőzőleg köszönetét fejezte ki a tanári karnak üdvözlő tisztelegéseért és biztosította róla, hogy a mint szívesen vállalta az elnöki tisztet, úgy arra fog törekedni, hogy a gimnázium ügyét a jövőben a kor igényeihez méltó virágzásra juttassa s a jogos egyéni érdekeket is kielégíthesse. Az ünnepi megnyitó a „Jövel Szentlélek Ur Isten” énekekkel kezdődött s ezután *Czinke* István mondott magas szárnyalású imádságot az év kezdetén Isten áldásáért. Majd *Veress* Samu dr. igazgató ékesszavu megnyitó beszédben vázolta az ifjúság helyzetét a szellemi áramlatok közt és különösen kiemelte a magyar nemzeti haladás és a vallásos egyetértés eszméjét. Ezután „Isten áldd meg a magyart” ének hangjai mellett oszlott szét az ünneplők gyülekezete.

A polgári leányiskolában szept. 7-én, csütörtökön tartották a megnyitást. *Kárpátiné Kardoss* Jusztin igazgatóné ezuttal először tartott megnyitót városunkban. Rokonszenves fellépése jó és gondos nevelő benyomását kelti.

Az elemi iskolákban szept. 9-én, szombaton volt a megnyitás. *Törköly* József és *Matolcsy* Pál igazgatók a szokásos ünnepséggel szólnak kicsinyekhez.

Halálos baleset. Megrendítő eset történt f. hó 4-ikén városunkban. *Szakall* András ur házában vendégként időző *Daróczy* Istvánné *Szakall* Jolán, *Szakall* Mihály nógrádi földbirtokos leánya családjával a földmívelés iskolába rándult ki s utközben egy fordulónál a 6 éves kis fia *István* kiesett a kocsiból, s a koci kezeke átment derekán. A súlyos belső sérülést szenvedett gyermeket beszállították a városba, de segíteni nem lehetett rajta, f. hó 5-ikén este kiszendvedett. A szerencsétlen eset mélyen lesújtotta a bánatos szülőket s az egész rokonságot. A kis gyermek hült tetemeit f. hó 6-ikán elszállították *Baksra* s ott folyó hó 8-ikán helyezték örök nyugalomra nagy és őszinte részvét mellett. A szerencsétlen eset városunkban mély részvétet keltett.

Új lap. Említettük a multkor, hogy Tornalján új lap indul meg „Tornalja és Vidéke” címmel. Dr. *Kende* Dezső a főszerkesztő, és dr. *Fenyő* Adolf a felelős szerkesztője. A lap első száma f. hó 4-én jelent meg és minden hétfőn fog megjelenni. A lap társadalmi, közgazdasági és kiválóan helyi érdekeket képviselő lap lesz.

Tanulmányi kirándulás. Szept. 8-án a helybeli főgimnázium ifjúságának 21 növendéke 5 tanár vezetése alatt megnézte az ipolynyitri természeti tüneményt, a furulyukból kitörő hideg gázzirt. A kirándulást *Horváth* Zoltán tanár rendezte s a tanulókat erdei utakon Apáti pusztán, Magyarhegyemen, Guszonán, Nagydaróczon, Fülöpszállás és Széplak pusztákon át gyalog vezette Ipolynyitrára. Reggel 3/6 kor indultak és 10 óra előtt értek a gázzirtóhoz, a mely most néha fél órát is pihen, de aztán percenként is dusan, nagy erővel lövelli fel a langyos vizet sok szürke iszappal. Délben az egész társaság *Valovits* Ferenc Koburg hercegi főintéző vendége volt *Bozita* pusztán s onnan a szíves magyaros vendéglátás után a füleki várba vonultak, azután vasuton jöttek este haza. Kár volna, ha a gázzirt, mint természeti csodát továbbra is fenn nem tartanák.

Nyugdíjazás. A rimaszombati állami elemi iskola tanítókarának egyik legrégebbi tagját *Timkó* Mihály igazgató-tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi szeptember végével saját kérelmére nyugdíjba helyezte. *Timkó* Mihály 42 évet töltött el a tanítói pályán, ez időt kevés híján mind Rimaszombatban, hosszú időn át a róm. kath. elemi iskolában, majd 1900. január 1-től az állami elemi leányiskolában. Az általa felneveltek száma oly nagy, hogy városunkban alig van család, mely e híven megjárta hosszú pályát vele összekötötésben nem lett volna az iskola révén; s bizonyára számtalan volt tanítványa lelkében rezdül meg a hála érzete nyugalmába vonulásának hírére, mert ő szívet, lélekkel s odaadással teljesítette mindenkor nevelői, tanítói kötelességeit s mert buzgóságának, sikereinek a gondviselés különös kedvezése folytán lejtője sohasem volt. A munka után pihenésre térő jeles népnevelőnek melegen kívánjuk, hogy jól megérdemelt nyugalmát minél hosszabb ideig megelégedésben élvezhesse.

A telefonkezelésben e napokban változás állott be, amennyiben *Mezey* Aranka, kiről épen a multkor nagy elismeréssel és dicsérrel emlékezünk meg, f. hó 10-én megvált a telefonkezeléstől, s most *Sági* Ilonka, ki a kezelésbe gyorsan és nagy ügyességgel gyakorolta be magát — foglalta el a távozó helyét. Biztosra vesszük, hogy vele éppen úgy meg lesz elégedve a közönség, mint elődjével volt.

Ujítás a konzervgyárban. Mult héten hosszas várakozás után megérkeztek és felszereltettek a konzervgyárban a Magdeburgból szállított új vacuum-üstök, melyek e héten már működésbe is hozattak. A gyár vezetősége két nagyobb és egy kisebb ilyen vacuum-üstöt hozatott mintegy 8000 korona értékben, s ezek használata különösen a gyümölcs-íz készítésénél óriási munkamegtakarítást és ezzel nagy anyagi előnyöket jelent. Az üstök működése igen érdekes s megállapítható, hogy ezek segítségével egy nap alatt körülbelül annyi gyártmány produkálható, mint ezelőtt egy hét alatt. Az üstök használatát folyó hó 7-én mutatta be *Sichert* Károly, a gyár vezetője a felügyelőbizottságnak, mely nagy érdeklődéssel szemlélte a hasznos és előnyös újítást.

Gazdasági altisztképző iskola. A földmívelésügyi miniszter f. évi augusztus hó 11-én kelt rendeletével a rimaszombati m. kir. földmívelés iskolát, folyó évi október havától kezdődőleg „Gazdasági altisztképző iskola”-vá szervezte át. — Célja ezen másfél éves tanfolyamnak, hogy a nagyobb uradalmak és gazdaságok részére megfelelő képzettségű gazdasági altiszteket neveljen. A tanfolyamra elsősorban katonai kötelezettségüknek eleget tett egyének vétetnek fel, másodsorban jönnek azon ifjak kérvényei figyelembe, a kik 22. életévüket betöltötték. Előnyben részesülnek a kiszolgált katonai altisztek. — Pályázni óhajtok folyamodványukat a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címelve folyó évi október hó 15-ig a helybeli földmívelés iskola igazgatóságához nyujtsák be. A tanfolyam teljesen ingyenes s a felvettek teljes ellátást, u. m. élelmezést, lakást, fűtést, világítást, mosatást és orvosi gyógykezelést kapnak. — A kérvényhez a következő mellékletek csatolandók: keresztlevél-, iskola-, erkölcsi-, és orvosi bizonyítvány. Azok, kik jelenleg tesznek katonai kötelezettségüknek eleget, az orvosi hatóság és erkölcsi bizonyítvány beküldése alól felmentettek. — A tanfolyam 1 és fél évig fog tartani, folyó évi október hó 15-én kezdődik s 1913. év április havában nyer befejezést. — A tanfolyamra felvettek az igazgatóság utján kellő időben értesítenni fognak.

Czélszerű ujítás. A polgári leányiskola igazgatónöje: *Kárpátiné Kardoss* Jusztin azon czélszerű újítást hozta be, aminek az érdekében mi is régóta küzdünk, hogy a leányiskolában csakis d. e. lesz tanítás, d. u. a növendékek szabadok.

Orvos nélkül. A ratkói járás tiszti orvosát: dr. *Gálfi* Józsefet augusztus 28-ikára behívták katonai gyakorlatra Komáromba. Az alispáni hivatal sürgönyileg kérelmezte a járásorvosnak a gyakorlat alól való felmentését, mert nagy vidék orvos nélkül marad, s helyettest nem lehet kapni. A hadügyminisztérium még mindezeideig nem teljesítette a kérelmet, s a

jársorvos 28-ikán bevonulván, most óriási távolságról kell az orvost igénybe venni a szenvedő emberiségnek; mert a hatóság intézkedett ugyan, hogy a nyustyai, balogi és jolsvai kör-orvosok helyettesítsék a távollevő orvost, azonban ezek is fölötte el vannak foglalva, s e mellett olyan messze laknak, hogy sürgős szükség esetén egyhamar meg nem kaphatják őket a betegek.

Egyházmegyei gyűlés. A gömöri ref. egyházmegye f. hó 5-6-án igen látogatott és nagy érdeklődés mellett lefolyt ülést tartott városunkban. A gyűlésen résztvettek: *Bornemisza László* főispán az egyházmegye világi gondnoka, *Csabay Pál* esperes, *Lukács Géza* alispán, *Samarjay János*, br. *Ragályi Balassa Ferencz*, *Farkas Géza* kamarás, *Bornemisza Elemér* tanácsbírák. Ezekon kívül ugy a világi vezető férfiak, valamint a megyei papság nagy számban. A gyűlésen igen sok és fontos ügy nyert elintéztet. Gyűlés után a „*Tompa*” szállodában nagy és ízletes ebéd volt, melyen sok szép pohárköszöntő hangzott el.

Halálozás. Rimatamásfalán és itt a városban is nagy részvétet keltett *Rohák András* rimatamásfalai birtokosnak f. hó 4-én hosszas betegség után bekövetkezett elhunyt. F. hó 6-án nagy részvét mellett temették el.

Egészségtan a leányiskolában. A helybeli áll. polg. leányiskola, IV-ik osztályában az egészségtant — a kir. tanfelügyelő kérelmére — dr. *Meskó Miklós* várm. tiszti főorvos, a főgimnázium orvosa és egészségtan tanára fogja előadni.

Tanulók száma. A rimaszombati egy. prot. főgimnáziumba 343 tanulót irtak be. Ezek közül 100 református, 75 ág. h. ev., 97 rkath., 2 gör. kath., 69 izr. Osztály szerint: I. 69, II. 49, III. 47, IV. 40, V. 32, VI. 43, VII. 29, VIII. 34. A táptintézetbe 100-an iratkoztak be. A polgári leányiskolában 120 iratkoztak be, a kézimunka tanfolyamra 28. — Az elemi iskolából még sok tanuló hiányzik, a kiket a jövő hét folyamán többszörös nógatásra fognak beírni a szülők, mert sok szülő nem látja be az iskolázás hasznát s csak a kényszernek enged.

Szüreti multság. Jövő vasárnap, szeptember 17-én szép multság van készülöben a Szarvashegyen, a rimaszombati szőlőkben. Jellemző felvonulással egybekötött szüreti multságra készülnek, a mely azután muzsikaszó mellett táncszal és tűzijátékkal végződik. A multság rendezése igen nagy előkészületekkel folyik és olyanok vették kezükbe a rendezést, a kik bizonyára jól fogják megtalálni a kivitel módzatait. Kedvezőtlen idő esetén egy héttel később tartják meg a szüreti multságot.

Köztisztaság. A megújuló kolerahírek alkalmából ismét felhívjuk hatóságunk figyelmét az utcák és terek tisztántartására. Ne hagyják a gyümölcs és dinnye szemetet napokig a piacon és az utcákon, a hol az alsóbbrendű vevőközönség elhullajtja. Azonkívül ilyen szeles, portfelhős napokon nincs-e a városnak lova és öntöző kocsija, hogy a főbb utcákat megöntöztesse vele? Egy kis jóakarattal sok hasznosat tehet.

Nyugdíjintézeti multság. A helybeli iparosok nyugdíjintézete saját alaptökéje javára f. hó 3-án a Széchenyi kertben táncmultságot rendezett. Sajnálattal láttuk, hogy a multság iránt nem mutatkozott olyan érdeklődés, amelyet az és a jótékony cél méltán megérdemelt volna. Ugy látszik, hogy a szabadban rendezett multságok az utóbbi években a legkedvezőbb időjárás mellett sem tudnak arra a nívóra emelkedni, amellyel a régebbi időben a közönség érdeklődését mindig ébren tartották, s nagy számmal vonzották. Ha csak valami különlegességgel nem kedveskedik a rendezőség a publikumnak, úgy látszik, nem lehet számítani szélesebb körű érdeklődésre. A mostani multságra is hat óra tájban még alig szálingózott a közönség. Később ugyan nagyobb számban jelentek meg az ifjú párok és az érdeklődők, de azért mégis inkább erkölcsi sikernek nevezhető a siker, mert akik ott voltak, késő éjjeli órákig pompás jó kedélyben mulattak.

Erdőőri szakvizsgák. A vármegyénk területén működő erdő- és vadőrök szakvizsgálatait folyó évi október hó 16-án Miskolcra a vármegye székházában fogják megtartani. A kik

e vizsgálatokat letenni óhajtják, azok szeptember hó 30-ig az illetékes erdőfelügyelőséghez adják be kellően felszerelt folyamódványukat.

Adomány Amerikából. Rimakokova nagyközség előjáróságához mult héten Amerikából a következő levél érkezett:

„*Rimakokova nagyközségi tüzoltó főparancsnok urnak Rimakokova.*

Tekintetes Főparancsnok ur!

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a mai napon a rimakokovai tüzoltó zászlóalap javára 50 koronát küldtem, mely összeget pár nap múlva a bécsi Anglo-Osterreichische-Bank fogja ajánlott borítékban elküldeni.

Alázatos szolgálója: *Minár Pál.*

Halálos elgázolás. Tornalján aug. 14-én *Saliga József* cséplőgéptulajdonos elvátorját szállították s a lovak a Fehérlő szálloda mellett megijedtek valamitől, megbokrosodtak s egy öreg koldust agyongázoltak. A vizsgálat folyik.

A nyustyai színház alapítói f. hó 6-án *Bajor Sándor* elnöklelte alatt ülést tartottak. A részvénytársaság, miután az alaptőke még teljesen jegyezve nem volt, meg nem alakulhatott. Elhatározták, hogy további jegyzésre újabb felhívást bocsájtanak ki. A sorsolás sorrendjét is kedvezőbbre változtatták, amennyiben elsősorban a részvények névértékükkel fognak kisorsolhatni, úgy hogy ez által 14. éven belül a teljes alaptőke vissza fog fizettetni. A tizenégy év után következik majd a részvényeknek nyereséggel való kisorsolása. Az exponált nemzeti-ségi helyen létesítendő állandó magyar színpad eszméjét magunk is helyeseljük s a részvényjegyzést a járás minden hazafias érzésű polgárának ajánljuk.

Nyugtázás. A rimakokovai tüzkárosultak javára lapunk szerkesztőségéhez *Szécsi István* korláti r. k. tanító 29 K 18 fillért, mint általa a kolonia egy részében gyűjtött összeget küldött. A bányakezelőség az összeghez 10 koronával járult. Rendeltetési helyére juttatjuk és az átvételt nyugtazzuk.

Rablás és súlyos testi sértés. Kardos András pelsőcezi lakos folyó hó 3-án Rozsnyóra zöldségeműt szállított s midőn Berzete községbe ért, a község alsó végén Gyűrék László és Tóth András ottani legények utána lopóztak és a koszin levő ponyvát feltakarva a kocsiból dinnyét akartak lopni. De mert Kovács ezt megakadályozta, Gyűrék László őt egy kövel arcul dobta, úgy hogy súlyos testi sértést okozott neki. Ez ügyben a nyomozás folyik.

Kereskedelmi alkalmazottak esti szaktanfolyama. Azon kereskedelmi alkalmazottak szakképzettségének előmozdítására, a kik nappal el vannak foglalva, a Kereskedelmi és Iparkamara Miskolcra esti tanfolyamot állított fel, melynek első évfolyama az előző évben szép sikerrel zárult. Az 1911-12. telén tartandó tanfolyamon, heti 8 órában, számtan, könyvvitel, fogalmazás és levelezés, jogi- és közgazdasági ismeretek, földrajz és áruismeret fog taníttatni és pedig a m. kir. felsőkereskedelmi iskola tanárai által. Az előadások esténként 8-10 óra között lesznek a m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola helyiségében. A tanfolyam 1912. május hóig tart s végén a tanulók záróvizsgát tehetnek, amelyről hivatalos végbizonyítványt nyernek. A tanfolyam a m. kir. iparoktatási főigazgató felügyelete alatt áll, vezetésével pedig *Debrecceni Áron* felsőkereskedelmi iskolai tanár urat bízta meg a kamara. Az egész tanfolyamra a tandíj 20 korona. Felhívja a kamara a kereskedő ifjúságot, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara által a kereskedelmi alkalmazottak érdekében megadott kedvező alkalmat ragadják meg, a tanfolyamra iratkozzanak be és ezt sikeresen elvégezni igyekezzenek. Beiratkozni folyó évi szeptember 10-től október 10-ig *Debrecceni Áron* tanárnál, a felsőkereskedelmi iskolában lehet. *)

*) **Jegyzet.** A kamara felhívásához némi kis megjegyzést fűzünk és pedig azt, hogy nem csak a központban van szükség ilyen esti tanfolyamra, hanem a kerület nagyobb helyein, pl. Rimaszombaton és Egerben, hol sok a kereskedelmi alkalmazott, ezélszerű volna ilyen esti tanfolyamot bevezetni. Elképzelhetetlen, hogy nagy távolságról jelentkezők akadjanak, kik nappal el vannak foglalva, este pedig drága pénzen Miskolcra utazzanak. Hanem üdvös volna vidéken is létesíteni e tanfolyamot, s erre kérjük is a kereskedelmi és iparkamara vezetését.

Elfogott tolvaj. Vesztri Elemér Gyula 24 éves miskolczi lakos, vásári alkusz, Jolsván az 1910. évi november 18-án megtartott országos vásár alkalmával Kovács János baráttelki lakos zsebéből 11 korona készpénzt ellopott és ismeretlen helyre szökött. F. hó 2-án a miskolczi rendőrkapitányság letartóztatta és a helybeli királyi ügyészség fogházába kísérte.

Tyuklopás. Csik Andrásné sziliczei lakostól folyó hó 1-én éjjel a pinczéjének feltörése után Köves Imre ugyanottani lakos 8 drb tyukot ellopott. A tettest a csendőrség kinyomozta.

Tüzek. Folyó hó 5-én a városunk határában fekvő ugynevezett Henyei-tanyán tűz ütött ki éjjel 2 órakor. A tűz egy szalmakazlat hamvasztott el.

Folyó hó 7-én virradóra pedig Tornalján volt tűz, mely három nagyobb épületet hamvasztott el.

Nyugtázás. Az 1911. szept. 3-án tartott nyugdíjgyuleti táncmultság alkalmával a bevétel volt . . . 260 K 73 fill.
a kiadás . . . . . 169 K 20 fill.
maradvány . . . . . 91 K 53 fill.

Hálás köszönettel nyugtazzuk a következő felülfizetéseket: id. *Rábely Miklós* 5 K, *Jellinek Jakab*, *Simon Mihály*, *Varga Lajos*, özv. *Benko Jánosné*. Nagy *Sámuel* 4—4 K, *Rábely Károly*, *Durda János*, ifj. *Hizsnyan Bálint*, *Szabó József* mézárós 3—3 K, *Tóth István*, dr. *Kármán Aladár*, *Susztak József*, *Siku Mihály*, *Vámosi Sándor*, *Szabó István*, *Takács Ferencz*, *Gyulai János* 2—2 K, *Kovács Gyula*, *Percz Béla*, *Zsuffa Kálmán*, *Molnár Mihály*, *Takács János*, *Csapó József*, *Takács László*, *Jakovecz Lajos*, *Baksay József*, *Hlozek Gyula*, *Hórváth György*, *Accipiter Samu*, *Fischer Bertalan*, *Baranyai Andor*, *Kovács Zsigmond*, *Holländer Lajos*, *Almási László*, *Kandra János*, *Weisz Manó*, *Bódi József*, *Soós Ferencz*, *Stolcz Zsigmond*, *Hank Andor*, *Simon László*, *Kovács László*, *Fülep Béla*, *Józsa Áron*, *Majoros N.*, ifj. *Rábely Miklós*, *Kocsis János*, *Kovács Lajos*, *Veiner Sándor*, *Babik András*, *N. N.*, *N. N.* 1—1 K., *Kovács Andor*, *Hudiczius Ferencz*, *Acs József*, *Banczik György* 60—60 fill., *N. N.* 50 fill., *Hudiczius László* 40 fill., *Dienes József*, *Ibos János*, *Telek A. Sándor*, özv. *Kovács Ferenczné* 20—20 fillér. — *Török Pál*, pénztárnok.

Számadás. A rimatamásfalvai *Petőfi* egyelet folyó év augusztus hó 13-án tartott műkedvelői előadáson az összes bevétel volt 50460 K. kiadás . . . . . 26233 K.
maradvány . . . . . 24227 K.

Ezen tiszta maradványból a kokovai tüzkárosultak részére 6057 K. adományoztatott. — Felülfizettek: *Farkas Zoltán* 20 K., *Imrech Sándor* 5 kor., *Deutsch Barna* 3 kor., *Lévai Izsó* 3 kor., dr. *Habány Mihály* és *Garai Arnold* 2—2 kor., *Andrik Pál*, *Blumenthal Jakab*, *Lados András*, *Jávorszky László* és *Kéval Ignác* 140—140 kor., *Szunyai János* 60 fill., *Steiner Rudolf*, *Lendvai Pál*, *Paal András*, *Sipos Dániel* *N. N.*, *N. N.* 40—40 fill., *Szmrekacs József* 20 fill.

Szerkesztői üzenetek.

P. G. és G. K. Kövi. Legnagyobb sajnálatunkra nem tehetünk eleget kívánságunknak. Hyesmit nem szokás hírlapilag közölni már csak azért sem, mert az legfeljebb ottani lokális érdekű esemény, melyről ott ugyanis mindenki — a kit érdekel — tudomást szerez.

W. K. Kissé elkésve érkezvén, csak jövő számunkban hozhatjuk. Köszönjük a meleg érdeklődést a közügy érdekében.

Sz. J. Korláti. Kérjük a többi gyűjtött összeget is beküldeni, aztán az adományozók nevét is közöljük. A folytatást várjuk. Üdv!

A kiadóhivatal üzenetei. **O. E. Várgede.** Megkaptuk reklamációját s a lapot expedáltuk. Szives elnézést kérjük, de a kiadóhivatal nem követett el mulasztást. A lapot mindenkinek szigorú pontossággal expedálja a hivatal s ha mégis előfordul, hogy valamelyik előfizető nem kapja meg, úgy a postai kézbesítésben keresendő a hiba. Miután az utóbbi időben szokatlanul nagyobb számban kapjuk a reklamációkat, utána nézünk mi is és az illetékes postahivataloknál a vizsgálat elrendelését fogjuk kérni!

Szijgyártó tanulóul 2-2

KRALIK JÓZSEF szijgyártó mesternél **Rimaszombat** egy jó magaviseletű 13—14 éves fiu felvétetik.

Kiadó lakás.

Rimaszombat, **Andrássy-út 21-ik számú ház** földszinti része, mely 3 szoba és a hozzá tartozókból áll, **november hó 1-ére** kiadó. Értekezhetni: **Ifj. Lengyel Pállal.**

Keresek.

Egy jó forgalmu **mészárszék- és korcsma-tüzletbe** november 1-ére megfelelő és óvadékképes egyént keresek. — **Czim:** a kiadóhivatalban. 1-2

Hirdetmény.

2770—911. sz. — A nagyméltósága m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. évi 45267/III. szám alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a Feled—tiszolczi vasutvonalon, *Felsősziklás község telekkönyvbéli ingatlanoknak* a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése *kisajátítási eljárás mellett is fogantatba vétessék.*

Midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t.-cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2770/911. sz. határozatával én aláírott bizattam meg, s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Felsősziklás község közházánál a **f. év szeptember 25-én d. e. 9 órakor kezdi meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltesség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ösmerje.

Rimaszombat, 1911. aug. 15.

Lukács Géza s. k. alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme

Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Elvállal minden e szakba vágó munkák izléses és szakszerű készítését.

Remekül készíti az őszi és téli idény újdonságait, mint: **bársony kosztümök, Persiáner kabátok,** (—) **bundák** stb. stb. 4—5

Pontos és szolid kiszolgálás. I. rendű párisi divatlapok.

Modernül berendezett próba-szalón áll a n. é. hölgyközönség rendelkezésére.

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme

Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Jegyzők figyelmébe!

Községi nyomtatványok beszerzése.

Községi közmunka főkönyv-, községi közmunka napló-, községi közmunka költségvetés-, községi közmunka számadásra vonatkozó nyomtatványok beszeresethetők: **id. Rábely Miklós** és **Fia** nyomdájában **Rimaszombat.**

Pályázati hirdetmény.

A „**Dobsina r. t. városi villanyos művek**“ üzemvezető bizottsága egy a könyvelési és árusító teendők elvégzésére alkalmas kereskedelmi iskolában vagy tanfolyamon képzett nőt keres alkalmazásra.

Az alkalmaztatás egyelőre egy próbaévre szól, havi 90 korona kezdő fizetés mellett.

Azok, akik a villanyos szakban már némi jártassággal bírnak s a gépirást is értik, előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények Dobsina r. t. város polgármesteri hivatalához czimezve, legkésőbb f. évi **szeptember hó 22-éig** nyújtandók be.

Dobsina, 1911. szeptember hó 6-án.

Dr. Langhoffer polgármester,
bizottsági elnök.

1—2

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindentéle mellékhelyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkevités Ferenczné** tulajdonossal. 5—*

Hirdetmény.

5779—1911. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító kérelmére az 1881. évi XLI. t.-cz. 40. és 46. §§-ai alapján a putnoki 244. sz. tjkvben 1055. a/2. hrszámu, Fekete Nándor és neje szül. Kecskéssy Eleonóra tulajdonát képező ingatlanból 417 □-öl területre, a putnoki 681. sz. tjkvben 1055. a/1. hrszámu, a „Putnoki Hungária gőzmalom részvénytársaság Budapest“ tulajdonát képező ingatlanból 93 □-öltre, — a putnoki 999. számú tjkvben 1052/b. hrzi számú, a most említett részvénytársaság tulajdonát képező ingatlanból a 248 □-öl területre, — a putnoki 956. sz. tjkvben 1052/a hrzi számú s ugyancsak az említett részvénytársaság tulajdonát képező ingatlanból 51 □-öl területre, — a dienesfalvai 31. sz. tjkvben 40. hrzi számú és Katona István tulajdonát képező ingatlanból 522 □-öl területre, — a dienesfalvai 485. számú tjkvben 49. hrzi számú s a Héthy Ferencz, Héthy Ferenczné szül. Lőkös Zsófia és Héthy Dénes tulajdonát képező ingatlanból 891 □-öl területre, — a dienesfalvai 18. sz. tjkvben 48. hrzi számú s Kovács Sándor, Czene János, Antoni Lajos és Antoni Lajosné szül. Gál Mária tulajdonát képező ingatlanból 308 □-öl területre, — a dienesfalvai 554. sz. tjkvben 47. hrzi számú s Bodon Lajos és Ujj Lászlóné szül. Kovács Katalin tulajdonát képező ingatlanból 281 □-öl területre, — a dienesfalvai 8. sz. tjkvben 46. hrszámu s ifj. Klenics András és Klenics Andrásné szül. Lajka Borbála tulajdonát képező ingatlanból 71 □-öl területre, — a dienesfalvai 485. sz. tjkvben 32. hrzi számú és Héthy Ferencz, Héthy Ferenczné szül. Lőkös Zsófia és Héthy Dénes tulajdonát képező ingatlanból 1312 □-öltre, — a dienesfalvai 8. sz. tjkvben 37/a. hrzi számú s ifj. Klenics András és Klenics Andrásné szül. Lajka Borbála tulajdonát képező ingatlanból 256 □-öl területre, — a közbirtokosság köztulajdonát képező dülöútból 145 □-öl területre, — a dienesfalvi 556. sz. tjkvben 37/c. hrzi számú s Fekete Nándor és neje szül. Kecskéssy Eleonóra tulajdonát képező ingatlanból 210 □-öltre — a közbirtokosság köztulajdonát képező dülö útból 26 □-öl területre vonatkozóan a kártalanítási eljárás elrendeltetett és annak megkezdésére tárgyalási határidőül **1911. évi szeptember hó 16. napjának d. e. 9 órája** Putnok nagyközség házához kitűzetett s arra az érdekeltek azon figyelemztetéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni.

Kelt rimaszombati kir. törvényszéknél, 1911. évi július hó 26-án.

Cseh, kir. törvényszéki h. elnök.

Egy használt pianinó

jutányos aron eladó.

Kinél? megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

Kossuth-utca 8-ik számú ház

bolthelyiséggel eladó.

Értekezni lehet:

Kmetty-u. 7. sz. a. lakó tulajdonossal. 3—3

Hirdetmény.

2804—1911. tkv. sz. — A nagyrőcei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyrőcei Népbank végrehajtónak Breznyán András és Datko András rapavi végrehajtást szenvedő elleni 180 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék, (a nagyrőcei kir. járásbíró) területén levő Koháryháza község határában fekvő s az 1017/tkv. 903. számú végzéssel az özv. Polyák Andrásné szül. Paros Anna javára bekebelezett özvegyi hasznélvezeti jognak épségben való meg hagyása mellett, a koháryházi 80. számú tje gy-zőkönyvben foglalt A. I. 2—20. sorszám alatt felvett külsőség, erdő és legelőből a B. 24. sorszám alatt a Breznyán András nevében álló illetőségére 75 koronában;

a koháryházi 115. sz. telekjegyzőkönyvben felvett A. I. 1. sor 36/I. a hrszámu belsőség 120 népsorszámu ház, csűr, gazdasági épületek és udvar, továbbá a 4—6. 13., 20., 21. sorszámú külsőség és 28. sorszámú erdő és legelő illetőségéből a B. 12. sorszám alatt Datko András rapavi nevében álló 1/2 részére 461 koronában;

a koháryházi 116. számú telekjegyzőkönyvben felvett A. I. 2—5. 7—38. sorszámú külsőség és erdő, legelő illetőségéből a B. 10. alatt Datko András rapavi nevében jegyzett 1/18-ad részére 172 koronában;

a koháryházi 756. számú tjkvben felvett 1. 3., 4. sorsz. 604. 2386/a. és 3490/a. hrszámu és B. 1. sorszám alatt a Datko András rapavi nevében álló ingatlanra 60 koronában;

a koháryházi 757. számú tjkvben felvett A. I. 1—5. sorszámú rét, ingatlanok B. 3. sorszám alatt a Datko András rapavi nevében álló 1/3-ad részére 126 koronában;

2877/tkvi 1873. számú végzéssel az özv. Baran Mátyásné szül. Datko Krisztina javára bekebelezett özvegyi hasznélvezeti jogának épségben tartásával a koháryházi 762 ik számú telekjegyzőkönyvben felvett A. I. 1. sorsz. 36/I. b. hrszámu belsőség 121. népsorszámu ház, csűr, gazdasági épületek és udvarból álló ingatlanok a B. 8. sorszám alatt a Datko András rapavi nevében jegyzett 1/18-ad részére 18 koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **az 1911. évi szeptember hó 14-ik napján** délelőtti 10 órájaka Koháryháza község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is, de a kikiáltási ár 2/3-ad részénél olcsóbban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át, vagyis 7 kor. 50 fill., 46 kor. 10 fill., 17 kor. 20 fill., 6 kor., 12 kor. 60 fill., 1 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyrőcei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság 1911. évi július hó 26. napján.

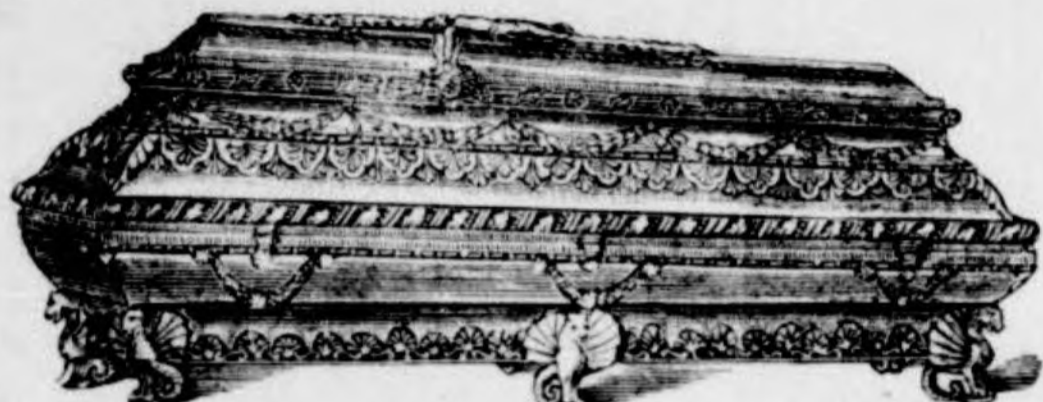
Dessewffy s. k., kir. járásbíró

Iskolakönyvek
 ódon és új állapotban kaphatók
 ifj. Rábely Miklós
 könyvkereskedésében Rimaszombat.

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimaszombat város és a vidék n. é. közönségének, hogy 45 év óta fennállott

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentúl a régi név igénybe vételével, Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt Zsuffa Kálmán-féle újonnan épült házban a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. — Kérem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kötelességek teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.

Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben ércz- és fakoporsót, szemfedőt, sirkoszorút, koszorúszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást stb. mérsékelt áron a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri 11—*

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

Amerikai czipők. Amerikai czipők.

Lovagló csizmák.

Ludtalpuak figyelmébe!

A „REFORM” és „TRIUMPH” LUDTALPVEDŐ

minden czipőbe könnyen alkalmazható és ruganyosságánál fogva könnyű járást biztosít.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ

Kapható: **Kovács Zsigmond-féle**

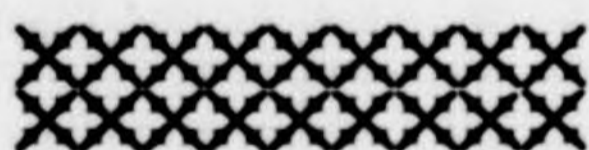
férfi-, női- és gyermek-czipő raktárában
RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-U. 8 SZ.

Vadász czipők.

Valódi sárczipők. Valódi sárczipők.

TELEFON 47. ALAPÍTOTT 1851

ÖZV.HLOZEK JÁNOSNÉ ÉS FIA
 GÉP-TAKARÉKTŰZHELY KÉSZÍTŐ
RIMASZOMBAT.
 TŰZHELYEI MA MÁR
 ORSZÁGOS HIRŰEK!
 KÉPES ÁRJEGYZEK INGYEN!

**Ajánlják a leg-
 újabb rendszerű
 gépekkel felsze-
 relt, modern be-
 :: rendezésű ::**

**könyvnyomdájukat,
 könyvkötészetüket,
 minden e szakba
 vágó munkák
 pontos, gyors és
 izlésteljes kivite-
 lére a legjutányo-
 sabb árak mellett**

RÁBELY MIKLÓS és FIA

:: könyvnyomdája és könyvkötészete ::

Telefon-szám 52.

RIMASZOMBAT,

Erzsébet-tér 9.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok, kimutatások stb., stb.
Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok.
Pénzügyintézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvény-
 ivec, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérlegszámlák stb., stb.
Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti
 könyvek, czimkék és rágézdulák, intőlevelek, levélpapírok és bori-
 tékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb.
Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési
értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb., stb.
Könyvkötészetünk: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felsze-
 relve — mindenféle könyvkötői és díszmunkák kifogástalan elkészí-
 tését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.